

Ympäristövalvonn valvontasuunnitelma vuosiyhteenveto 2023

Sipoon kunta

RAKYMP 29.2.2024

Liite / Bilaga 1 / 14. S

Sisällys

1 Johdanto.....	1
2 Muutokset valvonnan voimavaroissa.....	1
3 Valvontaan liittyvät muutokset vuonna 2023.....	1
4 Toteutunut laitosvalvonta.....	2
4.1 Lupa- ja rekisteröintivelvollisten laitosten vuositarkastukset.....	2
4.2 Häiriöilmoitukset ja onnettomuudet sekä haittailmoitukset.....	3
4.3 Vuosiraportointi ja toiminnan vaikutusten tarkkailu.....	3
4.4 Muut valvontatoimet.....	3
4.5 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta.....	3
4.6 Jätelain valvontaohjelman toteutuminen.....	3
4.7 Projektiluontoinen valvonta.....	4
5 Lausunnot ja kertaluonteista toimintaa koskevat päätökset.....	4
6 Tarkastukset muihin kuin valvontaohjelmassa määriteltyihin kohteisiin.....	4
7 Tutkintapyynnöt.....	4
8 Yhteistyö.....	5
9 Laitosvalvonnan arviointi ja kehittäminen.....	5

1 Johdanto

Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunta hyväksyi 15.2.2023 § 22 Ympäristövalvonnan ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisen valvontasuunnitelman vuosille 2023-2025. Vuoden 2023 valvontaohjelma hyväksyttiin 21.3.2023 § 39. Suunnitelman tavoitteena on kehittää, yhtenäistää ja tehostaa valvontatoimia sekä mahdollistaa valvonnan toteutumisen seuranta. Valvontasuunnitelman mukaisesti toteutuneesta suunnitelmallisesta valvonnasta tehdään vuosiyhteenvedo sisältäen valvontasuunnitelmassa esitetyt tiedot.

Tämä vuosikertomus koskee ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisen valvontasuunnitelman/ -ohjelman toteutumista vuonna 2023. Vuosikertomuksen tavoitteena on arvioida toteutunutta suunnitelmallista valvontaa ja tehdä kehitysehdotuksia seuraavalle vuodelle.

2 Muutokset valvonnan voimavaroissa

Vuonna 2023 ympäristövalvonnassa oli muutamia henkilövaihdoksia ja -muutoksia. Kesäkuussa sijaisena ollut ympäristöassistentti sai vakituisen paikan toisesta kunnasta ja vakituinen assistentti palasi osa-aikaisena kesän ajaksi ennen kuin siirtyi kokopäiväiseksi elokuussa. Syyskuussa saimme täytettyä ympäristötarkastajan viran, jota nykyinen ympäristövalvoja oli hoitanut vuonna 2022 ja määräaikainen ympäristötarkastaja oli hoitanut osa-aikaisena vuoden 2023 alusta. Määräaikainen ympäristötarkastaja valittiin virkaan syyskuussa. Näin saatiin viimein huhtikuusta 2000 alkanut usean vuoden kestänyt resurssivaje korjattua vuoden 2023 syyskuusta alkaen.

Ympäristövalvonnan 6,5 henkilöresurssista (7 vakanssia) oli vuonna 2023 käytössä noin 5,5 henkilötyövuotta. Yksikön aikaisemmasta jatkuvasta resurssivajeesta ja henkilöstömuutoksista johtuen osa työtehtäviä on yhä jouduttu priorisoimaan myös vuonna 2023 ja projektiluontaisia työtehtäviä on ollut vähän.

3 Valvontaan liittyvät muutokset vuonna 2023

Vuoden 2023 lupa- ja ilmoituspäätöksiin sekä rekisteröitäviin toimintojen kirjauksiin ja valvontaan liittyvät muutokset:

- yhteislupapäätöksellä toimiva toiminta aloitti ottotoimintansa (maa-ainestenotto ja murskaus) ja erillisellä maa-aineluvalla ja ympäristöluvalla toimiva maa-aineisten otto ja murskaustoiminta suoritti alkutarkastuksen.
- yksi uusi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään eli rekisteriin kirjattu rekisteröinti-ilmoitus; asfalttiaseman rekisteröinti
- yksi uusi jätelain § 100 mukainen rekisteröinti
- yksi ympäristönsuojelulain mukainen luvan rauettamispäätös (lämpökeskus) on aloitettu
- kaksi rekisteröidyn toiminnan (asfalttiasema ja jakeluasema) päättymistä on aloitettu

Vuoden 2023 lopussa vireillä olevia ympäristö- tai maa-ainelupahakemuksia tai ns. yhteislupahakemuksia oli yhteensä viisi:

- maa-ainestenoton yhteislupahakemus Linnanpellossa,
- jakeluaseman ympäristöluvan tarkastamishakemus
- jätteen käsittelyä koskeva lupahakemus Nikkilässä ja maankaatopaikan ympäristölupahakemus Söderkullassa.
- autopurkamion ympäristölupahakemus Suursuolla.

Ympäristönsuojelulain 156 d §:n mukaisia poikkeamishakemuksia talousjätevesien käsittelyvaatimuksista vuoden 2023 lopussa oli vireillä 4 kpl.

4 Toteutunut laitosvalvonta

4.1 Lupa- ja rekisteröintivelvollisten laitosten vuositarkastukset

Vuonna 2023 Sipoon ympäristövalvontayksikön ensisijaisessa valvonnassa oli 28 ympäristölupa-, rekisteröintivelvollista tai ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluva laitosta. Eniten oli polttoaineen jakeluasemia, energiantuotantolaitoksia ja mineraalituotteiden valmistusta sekä eläinsuojia. Vuodelle 2023 valvontaohjelmassa oli suunniteltu vuositarkastus kymmeneen ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraiselle, rekisteröitävälle tai ilmoitusmenettelyyn kuuluvalla laitoksella.

Taulukko 1. YSL:n 27, 28, 115 a ja 116 §:n mukaiset Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevat laitokset; valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset vuonna 2023

Laitos / toiminta	Kokonais- lukumäärä 2023	Vuodelle 2023 suunnitellut tarkastukset	Vuoden 2023 aikana tarkastettu
Energian tuotanto	6	0	3
Kemikaalien tai polttoaineiden valmistus, varastointi, käyttö tai käsittely	9	3	3
Mineraalituotteiden valmistus	4	2	2
Eläinsuojat ja kalankasvatus	4	1	0
Jätehuolto	1	0	0
Liikenne	1	0	0
Elintarviketuotanto	1	1	1
Muut	3	1	1
Yhteensä	28	8	10

Vuonna 2023 toteutui melkein kaikki suunnitelluista valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista. Ainoastaan ilmoitusmenettelyn mukainen tarkastus jäi tekemättä henkilöstömuutosten työpriorisoinnin takia.

Kaikki suunnitelman mukaiset tarkastukset suoritettiin rekisteröitävistä toiminnoista. Sen lisäksi suoritettiin kahden lämpölaitoksen tarkastukset. Toinen laitos oli muuttanut kunnan kaavamuutoksen seurauksena lokakuussa. Uusi rekisteröinti uudessa osoitteessa suoritettiin vuonna 2022 ja ensimmäinen tarkastus suoritettiin vuonna 2023 valvontasuunnitelman mukaisesti.

Tarkastuksissa ollaan kuitenkin yhä jäljessä johtuen aikaisempien vuosien henkilöstövajeesta ja -muutoksista. Esimerkiksi jakeluasemista tarkastamatta on yhä yksi asema, joka rekisteröitiin vuonna 2021, sekä kaksi asemaa, jotka olivat ilmoittaneet rekisteröidyn aseman toiminnan muutoksista vuosina 2021 ja 2022. Asema, joka oli tehnyt muutoksia vuonna 2021, oli kuitenkin tarkastettu viimeksi vuonna 2020, jolloin kaikki oli kunnossa, joten sen takia asemaa ei priorisoitu vuonna 2023. Tarkastusten osalta ollaan (näillä näkymin) suunnitelmien mukaan ajan tasalla vuoden 2024 loppuun mennessä.

Ympäristöluvista kaikki suunnitellut tarkastukset suoritettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2023. Kaksi ympäristöluvallista voimassa olevaa kivenlouhinta ja -murskaus toimintaa oli suunniteltu tarkastettavaksi ja toteutettiin (suunnitelman mukaisesti). Kummallakin alueella suoritettiin alkutarkastus ja toisella aloitettiin myös ottotoiminta.

Jo vuonna 2022 suunnitteilla ollut tarkastus elintarvikelaitokselle oli siirretty vuoteen 2023 ajankäyttöisten haasteiden takia. Elintarvikelaitos on toiminut pitkään ja edeltävän tarkastuksen perusteella oli odotettavissa,

ettei akuuttia tarvetta uudelle tarkastukselle ole. Laitoksen tarkastus suoritettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2023. Myös pellettituotantoon liittyvä ympäristölupa tarkastettiin vuonna 2023. Sen lisäksi yhdessä kohteessa tehtiin vuosisuunnittelusta poiketen, mutta valvontasuunnitelmassa hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti, toiminnan päättymiseen liittyvä tarkastus.

Maasto- tai vesiliikennelain mukaisesti luvitettuja kohteita tarkastetaan tarpeen mukaan niinä vuosina, kun alueella on toimintaa. Vuonna 2023 Sipoossa oli yksi maastoliikennelata, jonka toiminta oli hyvin suppeaa. Lisäksi tarkasteluvuonna myönnettiin lyhytaikainen lupa kansallisen tason moottoriurheilukilpailulle. Vesiliikennelain mukaiselle harjoitus- ja kilpailutoiminnalle myönnettiin lupa vuonna 2022 ja lupa on voimassa vuoteen 2032 saakka.

4.2 Häiriöilmoitukset ja onnettomuudet sekä haittailmoitukset.

Muita kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisia toimintoja koskevia haittailmoituksia tuli tarkasteluvuonna noin 90 kpl, eli saman verran kuin edellisvuonna. Ilmoitukset koskivat pääasiassa roskaantumista, mutta myös mm. jätevesiä, jätteenpoltoa, melua ja vieraslajihavaintoja. Ympäristövalvonta pyrkii reagoimaan ilmoituksiin resurssiensa puitteissa kiireellisyysjärjestyksessä.

4.3 Vuosiraportointi ja toiminnan vaikutusten tarkkailu

Lupavelvollisten laitosten vuosiraportit saapuvat pääosin alkuvuodesta ja toiminnan vaikutusten tarkkailutulokset (kuten vesistö- ja pohjavesitarkkailutulokset) ympäristölupien lupamääräyksien mukaisesti. Kaikissa lupapäätöksissä ei ole vuosiraportointivelvoitetta. Vuosiraportit tarkastettiin pääsääntöisesti kevään ja kesän aikana.

4.4 Muut valvontatoimet

Vuonna 2023 selvityspyyntöjä, kehotuksia tai hallintopakkoon liittyviä toimia tehtiin yhteensä lupavelvollisesta tai rekisteröitävästä toiminnasta 4 kpl ja muusta toiminnasta 17 kpl. Tämä on hieman enemmän laitospohjaisia tapauksia kuin edellisenä vuonna, mutta vähemmän koskien muita toimintoja.

4.5 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo erityisesti huvivenesatamien jätehuoltoa ja huviveneistä peräisin olevien jätteiden vastaanottoa. Ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmat ja merkitsee ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Sipoossa on 4 rekisteröityyttä huvivenesatamaa. Merenkulun ympäristönsuojelulaki on muuttunut siten, että vuodesta 2022 alkaen 25 venepaikan huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma tulee rekisteröidä. Selvitys uusien rekisteröimistä edellyttävien satamien määrästä aloitettiin vuonna 2023.

4.6 Jätelain valvontaohjelman toteutuminen

Vuoden 2023 valvontaohjelmassa ei ollut tarkastusvuorossa olevia suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia jätelain mukaisia toimintoja.

Vuonna 2018 alkanut autokorjaamoihin kohdistunut valvontaprojekti ei edennyt vuonna 2023. Erityistä jätelain piiriin kuuluvaa valvontaprojektia ei ollut suunnitteilla vuodelle 2023.

Jätelain yleistä valvontaa ja roskaantumisen valvontaa on tehty pääasiassa haittailmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen perusteella. Jätelain, lähinnä roskaantumisen valvonta, muodostaa yksittäisenä osa-alueena huomattavan enemmän tarkastuksia, selvityspyyntöjä, kehotuksia sekä hallintopakoon liittyviä toimia, kuin muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva substanssialue.

Vuonna 2023 ympäristövalvonnan hallintopakoon kuuluneita jätelakiin liittyviä toimenpiteitä saatiin päätökseen kaksi.

4.7 Projektiluontoinen valvonta

Vuonna 2020 aloitettiin projektiluontoinen hevostalleihin kohdistuva useamman vuoden kestävä valvontaprojekti ja vuonna 2023 tarkastettiin yksi projektiin kuuluva hevostalli.

5 Lausunnot ja kertaluonteista toimintaa koskevat päätökset

Ympäristövalvonta antaa lausuntoja muiden toimijoiden toimivaltaan liittyviin päätöksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomainen antaa lausuntoja omaan toimivaltaan liittyvistä tapauksista, joista ei tehdä varsinaista päätöstä. Vuonna 2023 ympäristövalvonnassa valmisteltiin 47 lausuntoa. Osan lausunnoista antoivat ympäristövalvonnan viranhaltijat toimintasäännön perusteella ja osan valiokunta.

Meluilmoitusten perusteella tehtiin 12 viranhaltijapäätöstä ja muita viranhaltijapäätöksiä tehtiin 8, joka on saman verran, kun edellisellä vuonna. Muista viranhaltijapäätöksistä puolet oli toiminnan vakuuksiin liittyviä päätöksiä sekä puolet ympäristönsuojelumääräyksiin liittyviä poikkeamispäätöksiä.

Tarkasteluvuonna käsiteltiin 4 kpl nitraattiasetuksen mukaista ilmoitusta.

6 Tarkastukset muihin kuin valvontaohjelmassa määriteltyihin kohteisiin

Ympäristönvalvonnan tehtäviin kuuluvat myös ympäristönsuojelulain muun kuin lupavelvollisen toiminnan tarkastukset sekä mm. vesilain mukaiset tarkastukset. Ympäristövalvontayksikkö teki vuoden 2023 aikana noin 45 muuta kuin ympäristö- tai maa-aineslupiin liittyvää tarkastusta tai maastokäyntiä. Osittain näiden tarkastuksien tarve ilmenee valmisteltavien päätöksien yhteydessä, osittain lausunnonantamisen yhteydessä ja osittain tarkastusten tarve syntyy siitä, että asukkaat ilmoittavat havaitsemiaan haittoja ympäristövalvontayksikköön. Tarkastusten määrä nousi edeltävään vuoteen verrattuna, koska henkilöstövajaus on helpottunut ja koronaepidemian vaikutus on huomattavasti vähäisempi.

Vuonna 2023 ympäristövalvontayksikkö teki edellisvuosien tapaan keväästä syksyyn levätarkkailua Taasjärvellä ja Savijärvellä osana valtakunnallista levätarkkailuohjelmaa.

7 Tutkintapyynnöt

Viranomaisen virkavelvollisuuteen kuuluu tehdä ilmoitus poliisille aina kun epäillään rikoslaissa 48:1-4 §:ssä tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä. Tarkasteluvuonna 2023 tehtiin yksi tutkintapyyntö, joka koski tekemättä jäänyttä meluilmoitusta.

8 Yhteistyö

Valvonnan yhtenäistämiseksi ympäristövalvontayksikkö tekee yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Ympäristövalvontayksiköstä osallistuttiin valtion ympäristölupaviranomaisten myöntämien ympäristölupien suunnitelmalliseen valvontaan Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. ELY-keskuksen päävastuulla olevat tarkastukset eivät sisälly Sipoon kunnan ympäristövalvonnan valvontasuunnitelman taulukko-osioon.

Ympäristövalvonta toimii yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa kunnan sisällä ja ylikunnallisesti. Vuonna 2023 tehtiin kunnan sisäisten sidosryhmien lisäksi yhteistyötä sekä lupavelvolliseen toimintaan liittyen että muissa ympäristöalueeseen liittyvissä toiminnoissa ja tehtävissä:

- o Edustaja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen Vesien- ja Ilmansuojeluyhdistyksen hallituksessa ja vuosikokouksessa
- o Yhteistyöprojekti Sipoonjoen taimenkannan elvyttämiseksi (Jokitalkkari-hanke)
- o Sipoon ja Porvoon ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden, Sipoon ja Porvoon luottamusmiesten sekä Kilpilahden alueen yritysten ympäristönsuojelun yhteistyöryhmä
- o Pääkaupunkiseudun kuntien hevostallityöryhmä ja jätetarkastajapalaverit
- o Yhteistyö Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen talousrikosyksikön ympäristörikostutkinnan, syyttäjän, tullin, pelastuslaitoksen sekä valtion ja kuntien lupa- ja valvontaviranomaisten kanssa
- o Yhteistyö Uudenmaan jätehuoltolautakunnan/jätehuoltokoordinaattorin kanssa
- o Yhteistyö Itä-Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa
- o Yhteistyö poliisin ja pelastusviranomaisten kanssa
- o Yhteistyö Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteenvientiasioissa.
- o Yhteistyö Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa vesilain ja ympäristönsuojelulain valvonnassa
- o Aluehallintoviraston kanssa tarvittaessa yhteistarkastuksia sekä ennakkoneuvotteluja lupiasioiden käsittelyn yhteydessä

9 Laitosvalvonnan arviointi ja kehittäminen

Ennakkoon suunniteltu laitosvalvonta säännöllistää valvontaa ja johdonmukaistaa tarkastuskäytäntöjä. Säännöllisellä valvontayhteistyöllä lupavelvollisen laitoksen kanssa viranomaiselle muodostuu parempi kokonaiskuva mm. laitoksen ympäristönsuojelullisesta tasosta. Säännöllinen valvonta on sujuvoittanut yhteistyötä viranomaisen ja toiminnanharjoittajan välillä myös muissa kuin vuositarkastuksiin liittyvissä asioissa.

Valvontasuunnitelman mukaisessa valvonnassa on edelleen mahdollisuuksia tehostamiseen. Vuonna 2024 tehostetaan edelleen valvonnan dokumentointia, niin tarkastuspöytäkirjojen kuin kehotusten osalta. Vuositarkastusten yhteydessä ilmenneiden puutteiden korjaamisen valvomiseksi suunniteltujen uusintatarkastusten toteutuksessa jatketaan laajan ja suppean jälkitarkastuksen mallia. Suppea tarkoittaa, että viranhaltija käy tarkastamassa pienen puutteen korjaamisen soveltuvissa tilanteissa, ilman toiminnanharjoittajan läsnäoloa. Mahdollisuuksien mukaan toiminnanharjoittaja voi osoittaa kehotuksen noudattamisen myös valokuvin, jolloin varsinaista tarkastuskäyntiä ei tarvita.